

INDIAN SCHOOL AL WADI AL KABIR

Class: VIII	Department: Sanskrit	Date of submission: NA
Worksheet no. 3	Topic : Comprehension & grammar	Note: Pl. file in portfolio

1. अधोलिखितम् अनुच्छेदम् पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । (अधोलिखित गद्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उत्तर लिखिए | Read the paragraph and answer the following questions)

संसारे अनेकाः भाषाः प्रचलिताः सन्ति । तासु संस्कृतभाषा अति प्राचीना अस्ति । विश्वस्य प्राचीनतमं साहित्यं वेदाः उपनिषदाः च अस्यां भाषायाम् एव सन्ति । अस्माकं धार्मिक-ग्रन्थाः, कथा-ग्रन्थाः, नाटक-ग्रन्थाः च संस्कृत-भाषायामेव लिखिताः । संस्कृतभाषा तु भारतस्य भाषाणां जननी अस्ति । संस्कृतभाषायाः व्याकरणं तु सर्वत्र प्रसिद्धम् । संस्कृतभाषायाः ज्ञानं विना हिन्दीभाषायाः ज्ञानमपि अपूर्णं भवति । आधुनिकयुगे संगणकस्य (कंप्यूटर) क्षेत्रे अपि संस्कृतस्य प्रयोगः भवति ।

(क) एकपदेन उत्तरत । (एक पद में उत्तर दीजिए | Answer in one word.)

- (i) वेदाः उपनिषदाः च कस्यां भाषायां सन्ति ?
- (ii) कस्याः ज्ञानं विना हिन्दीभाषायाः ज्ञानमपि अपूर्णम् ?
- (iii) आधुनिकयुगे कस्य क्षेत्रे संस्कृतस्य प्रयोगः भवति ?
- (iv) किं संस्कृतभाषा प्राचीना अथवा नवीना ?

(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत । (पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए | Answer in a complete sentence.)

- (i) संस्कृत भाषा केषां जननी अस्ति ?
- (ii) संस्कृतभाषायाम् के ग्रन्थाः लिखिताः ?

2. कोष्ठकेषु दत्तेषु शब्देषु उचितविभक्तिप्रयोगं कृत्वा वाक्यानि पूरयत । (कोष्ठक में दिए गए शब्दों में उचित विभक्ति का प्रयोग कर वाक्य पूर्ति कीजिए | Fill in the blanks using appropriate words.)

- (क) छात्राः पठन्ति । (कविता) (ख) बालकः पठिष्यति । (पुस्तक)
- (ग) लेखान् लिखन्ति । (बालिका) (घ) विना सुखं न भवति । (धर्म)
- (ङ) बालकः प्रति गच्छति । (गृह)

3. निम्नलिखितानाम् शब्दानाम् योगे उचितविभक्तिप्रयोगम् प्रदर्शयत । (निम्नलिखित शब्दों के योग में उचित विभक्तियों को चुनिए | Choose the correct option.)

(क) 'सह' शब्द के योग में		(द्वितीया / तृतीया / चतुर्थी)
(ख) 'अलम्' शब्द के योग में		(प्रथमा / तृतीया / पञ्चमी)
(ग) 'प्रति' शब्द के योग में		(प्रथमा / द्वितीया / तृतीया)
(घ) 'क्रुध्' धातु के साथ		(चतुर्थी / तृतीया / पञ्चमी)
(ङ) 'रुच्' धातु के साथ		(तृतीया / चतुर्थी / पञ्चमी)
(च) 'दा' (यच्छ्) धातु के साथ		(द्वितीया / तृतीया / चतुर्थी)

4. निम्नलिखितवाक्यानि द्विवचने लिखत | (निम्नलिखित वाक्यों को द्विवचन में लिखिए | Rewrite the sentences in dual number.)

एकवचन

उदाहरणम् - बाला नृत्यम् अकरोत् |

- (क) तरुणः पाठम् अपठत् |
 (ख) अहम् तस्य पत्रम् अपठम् |
 (ग) छात्रः कन्दुकेन अक्रीडत् |
 (घ) धेनुः दुग्धं न अयच्छत् |
 (ङ) त्वं जलम् अपिबः |

द्विवचन

बाले नृत्यम् अकुरुताम् |

-

5. अर्थ लिखत | (Write the meanings.)

(क) जन्मना -	(ख) अभितः -	(ग) क्षुधिताः -
(घ) ऐच्छम् -	(ङ) महताम् -	(च) अवजानम् -
(छ) नेत्रेण काणः -		